

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

26 серпня 2025 року

№ 21-3

Київ

Про розгляд Висновку про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2025 рік у першому півріччі

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25 і 26 Закону України „Про Рахункову палату” розглянуто Висновок про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2025 рік у першому півріччі.

За підсумками обговорення Рахункова палата

ВСТАНОВИЛА:

1. Виконання Закону України від 19 листопада 2024 року № 4059-IX „Про Державний бюджет України на 2025 рік” (далі – Закон) у січні – червні 2025 року здійснювалося за умов зростання валового внутрішнього продукту, фінансової підтримки міжнародних партнерів, імпорту, споживчих цін та цін виробників промислової продукції.

Виявлено ризики подальшої втрати експортних надходжень, збільшення імпорту товарів і, як наслідок, зростання від’ємного сальдо торговельного балансу до 24,5 млрд дол. США, що є рекордним із 2014 року. Подальше збільшення від’ємного сальдо спричинить ризик тиску на національну валюту в разі зменшення міжнародної допомоги.

2. Зовнішні надходження від міжнародних партнерів, отримані як зовнішні запозичення і безповоротна допомога в сумі 864,8 млрд грн, що збільшилися на 56,0 відс., порівняно з відповідним періодом 2024 року, сприяли збереженню

фінансової стійкості та наповненню державного бюджету. При цьому збільшилась частка безповоротної фінансової допомоги у загальному обсязі зовнішніх надходжень з 7,3 до 24,8 відсотка.

Водночас внаслідок порушення термінів / неповного виконання зобов'язань у частині досягнення низки цільових показників щодо впровадження реформ, не отримано запланованих на звітний період надходжень у сумі близько 5 млрд євро від Європейського Союзу (далі – ЄС) за програмою Ukraine Facility і кредитом Міжнародного валютного фонду (далі – МВФ).

3. Надходження із внутрішніх джерел на 9,0 відс. більші, ніж у відповідному періоді попереднього року, і становили 2 трлн 50,7 млрд грн:

1 трлн 653,0 млрд грн – доходи без урахування отриманих від міжнародних партнерів грантів (дарунків), що більше на 29,5 відс.;

232,5 млрд грн – внутрішні запозичення, що менше на 4,1 відс.;

157,8 млрд грн – кошти єдиного казначейського рахунка, що менше на 55,7 відс.;

6,6 млрд грн – кошти від повернення кредитів, що більше на 16,9 відс.;

0,8 млрд грн – надходження від приватизації державного майна, що менше на 21,9 відсотка.

4. Доходи державного бюджету у першому півріччі 2025 року становили 1 трлн 867,9 млрд грн, або 62,4 відс. плану на рік.

План доходів загального фонду на звітний період перевиконано на 55,2 млрд грн, або 4,4 відс., зокрема за рахунок податків, адміністрування яких здійснює Державна податкова служба України, чому сприяло надпрогнозоване зростання заробітної плати, прибутків прибуткових підприємств, цін, виробництва та імпорту підакцизної продукції.

5. Через недонадходження окремих платежів, насамперед безповоротної допомоги ЄС, а також тих, що справляються при ввезенні товарів на митну територію України, є ризик невиконання доходів державного бюджету за підсумками 2025 року, зокрема:

недонадходження запланованої на звітний період безповоротної допомоги від ЄС становило 25,8 млрд грн, або 59,0 відс.;

планові показники податку на додану вартість (далі – ПДВ) із ввезених на митну територію України товарів і ввізного мита у першому півріччі 2025 року не виконані на 9,9 млрд грн, або 3,9 відс., і 2 млрд грн, або 7,4 відс. відповідно.

6. Збільшення обсягів заявленого і відшкодованого платникам ПДВ на 25,9 і 23,0 відс. відповідно посилює ризик невиконання плану ПДВ із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) за підсумками року. Залишок невідшкодованих сум ПДВ зріс з початку 2025 року більше ніж на третину.

7. Загальний обсяг податкового боргу платників податків перед державним бюджетом, порівняно з обсягом на початок року, зменшився на 5,4 відс. – до 127,7 млрд гривень. При цьому у травні – червні його обсяг збільшився на 10,3 млрд грн, або 8,7 відс., що є додатковим ризиком невиконання доходів державного бюджету.

8. Порівняно з першим півріччям 2024 року, доходи державного бюджету зросли на 551,2 млрд грн, або 41,9 відсотка.

За рахунок неекономічних чинників доходи державного бюджету зросли, за оцінкою Рахункової палати, на 445,2 млрд грн, зокрема:

безповоротної допомоги від міжнародних партнерів – на 174,4 млрд грн;

власних надходжень бюджетних установ з інших джерел – на 131,1 млрд грн;

змін податкового законодавства – на 88,5 млрд грн;

коштів, що перераховуються Національним банком України відповідно до Закону України „Про Національний банк України”, – на 45,5 млрд грн;

надходжень, отриманих у зв'язку із виконанням Закону України „Про санкції”, – на 5,7 млрд гривень.

Економічні чинники сприяли збільшенню доходів державного бюджету на 105,3 млрд грн, зокрема, доходи зросли за рахунок:

девальвації гривні – на 35,7 млрд грн;

збільшення заробітної плати і грошового забезпечення військовослужбовців – на 31,5 млрд грн;

інфляції – на 20,8 млрд грн;

зростання прибутків прибуткових підприємств – на 9,3 млрд грн;

збільшення оподаткованого імпорту – на 8 млрд гривень.

9. У січні – червні 2025 року видатки державного бюджету становили 2 трлн 417,9 млрд грн, або 54,6 відс. плану на рік. Порівняно з відповідним періодом попереднього року, видатки зросли на 24,9 відс., зокрема на національну безпеку й оборону держави – на 34,1 відс., – до 1 трлн 673,1 млрд гривень. Рівень виконання плану на рік видатків із грошового забезпечення військовослужбовців є найвищим з початку повномасштабної збройної російської агресії.

Крім того, Міністерство оборони України 25,5 відс. видатків загального фонду за бюджетною програмою з розвитку, закупівлі, модернізації та ремонту озброєння, військової техніки, засобів та обладнання спрямувало на здійснення попередньої оплати, що стало однією з причин збільшення дебіторської заборгованості.

При цьому майже 80 відс. видатків спеціального фонду на національну безпеку й оборону проведено за рахунок отриманих у натуральній формі надходжень.

10. Видатки та надання кредитів за бюджетними програмами головних розпорядників коштів державного бюджету (далі – головні розпорядники) для реалізації публічних інвестиційних проєктів на 37,9 млрд грн, або 61,8 відс., менші плану на звітний період унаслідок тривалого розроблення нормативно-правових актів, укладання договорів та здійснення тендерних процедур, що може відтермінувати реалізацію окремих проєктів.

11. У першому півріччі Кабінет Міністрів України (далі – КМУ) розподілив 99,7 відс. коштів резервного фонду, зокрема на заходи, видатки за якими передбачені за рахунок інших джерел і які неповною мірою відповідають меті створення резервного фонду.

12. КМУ розподілив 11,1 млрд грн із 13,4 млрд грн наявного ресурсу фонду ліквідації наслідків збройної агресії, при цьому видатки проведені на 74,5 відс. менше плану на звітний період.

13. За наявності ресурсу видатки за окремими бюджетними програмами спеціального фонду здійснювалися в менших від запланованих обсягах. Як наслідок, окремі головні розпорядники мають значні залишки коштів спеціального фонду (крім власних надходжень бюджетних установ та субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам).

14. З початку року прострочена дебіторська заборгованість розпорядників і одержувачів коштів державного бюджету за видатками зросла на 11,5 відс. – до 70,3 млрд гривень. Для уникнення збільшення простроченої заборгованості необхідно посилити контроль за виконанням постачальниками умов договорів, насамперед щодо строків постачання товарів, виконання робіт та надання послуг.

Кредиторська заборгованість розпорядників і одержувачів коштів державного бюджету за видатками зросла втричі – до 6,4 млрд грн, з неї 1,6 млрд грн – прострочена. При цьому за окремими бюджетними програмами рахуються обсяги простроченої кредиторської заборгованості, видатки для погашення якої у законах про державний бюджет не передбачаються понад десять років.

15. Дефіцит державного бюджету – 546,0 млрд грн, або 37,0 відс. плану на 2025 рік. Зокрема, дефіцит загального фонду на 33,9 відс. менший плану на звітний період і становить 567,4 млрд гривень.

16. Надходження в частині фінансування державного бюджету на 12,1 відс. менші плану на січень – червень 2025 року унаслідок недоотримання насамперед державних запозичень на 121,4 млрд грн, або 12,1 відс. плану на

звітний період. Зниження попиту на облігації внутрішніх державних позик, зростання їх дохідності, недоотримання державних запозичень посилюють ризики фінансової дестабілізації.

17. Загальний обсяг державного і гарантованого державою боргу збільшився на 716,0 млрд грн, або 10,3 відс., – до 7 трлн 696,9 млрд гривень. При цьому зовнішній борг зріс на 727 млрд грн, або 14,4 відс., що збільшує валютний ризик.

Кожна шоста гривня надходжень до державного бюджету в першому півріччі цього року витрачена на погашення й обслуговування державного і гарантованого державою боргу. Загалом ці витрати становили 510,9 млрд грн і збільшились на 27,4 відс., порівняно з відповідним періодом попереднього року, при цьому на 13,4 відс. менші плану на звітний період. Економії витрат сприяли, зокрема:

призупинення платежів за борговими зобов'язаннями за кредитами від Cargill Financial Services International, Inc.;

зниження процентних ставок за кредитами, отриманими від міжнародних фінансових організацій (SOFR, EURIBOR, ставки МВФ);

менший, порівняно з врахованим у розрахунках показників державного бюджету на 2025 рік, середній у січні – червні цього року обмінний курс гривні до іноземних валют, зокрема долара США на 7,5 відс.;

самостійне виконання суб'єктами господарювання боргових зобов'язань за кредитами, отриманими під державну гарантію.

З урахуванням викладеного Рахункова палата

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Висновок про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2025 рік у першому півріччі (далі – Висновок).

2. Надіслати рішення Рахункової палати та Висновок Верховній Раді України у п'ятнадцятиденний строк.

3. Надіслати Висновок Кабінету Міністрів України і рекомендувати:

забезпечити виконання індикаторів, передбачених у Плані України для реалізації програми Ukraine Facility, з метою отримання надходжень до державного бюджету;

забезпечити ухвалення рішень про виділення коштів із резервного фонду державного бюджету відповідно до мети формування цього фонду, визначеної частиною першою статті 24 Бюджетного кодексу України;

вжити заходів щодо використання головними розпорядниками наявних залишків коштів спеціального фонду державного бюджету (крім власних надходжень бюджетних установ та субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам);

доручити Міністерству фінансів України (далі – Мінфін) і головним розпорядникам здійснити інвентаризацію розрахунків з метою визначення кредиторської заборгованості, строк позовної давності якої минув, і про результати інвентаризації повідомити Рахункову палату;

доручити Міністерству економіки, довілля та сільського господарства України проаналізувати стан виконання бюджетної програми 1201360 „Забезпечення державної підтримки реалізації інвестиційних проектів із значними інвестиціями” і за необхідності внести на розгляд КМУ відповідні пропозиції;

не допускати здійснення Мінфіном і Державною казначейською службою України витрат державного бюджету, зокрема пов’язаних із виплатою боргових зобов’язань, із перевищенням їх планових показників;

доручити Фонду державного майна України забезпечити надходження коштів від приватизації державного майна в передбаченому Законом обсязі;

доручити головним розпорядникам забезпечити підготовку та подання на затвердження КМУ проєктів рішень про розподіл субвенцій для проведення запланованих видатків за бюджетними програмами:

Міністерства у справах ветеранів України 1511090 „Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення діяльності фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб та окремі заходи з підтримки осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України”;

Міністерства освіти і науки України 2211190 „Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам”, 2211220 „Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами”, 2211360 „Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення харчуванням учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти”, 2211370 „Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення доплат педагогічним працівникам закладів загальної середньої освіти”.

4. Надіслати Висновок Комітетові Верховної Ради України з питань бюджету та Мінфіну в порядку інформування.

5. Оприлюднити рішення Рахункової палати та Висновок на офіційному вебсайті Рахункової палати.

6. Надіслати Висновок Апарату Верховної Ради України засобами електронного зв'язку для розповсюдження серед народних депутатів України.

7. Контроль за виконанням цього рішення покласти на Голову Рахункової палати Ольгу Піщанську.

Голова

Ольга ПІЩАНСЬКА